

Длугопольська Т. І., аспірант,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

HUMAN SECURITY В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: МІЖНАРОДНІ СТУДІЇ

Соціальна безпека виступає сукупністю заходів із захисту інтересів країни та громадян в соціальній сфері, розвитку соціальної структури й відносин у суспільстві, систем життєзабезпечення та соціалізації людей, життя у відповідності із інтересами прогресу сьогоденних та майбутніх поколінь. В зарубіжній літературі соціальна безпека найкращим чином описується категорією «human security», під якою розуміють «захист від загроз для життя окремого індивіда та її якості, за одночасного створення умов для вільного розвитку особистості і реалізації її прав та можливостей приймати участь у суспільному житті на різних рівнях управління» [1; 2].

Сьогодні концепція особистісної безпеки охоплює усі заходи, які загрожують виживанню людини, повсякденному життю та гідності, а також зусилля щодо протидії цим загрозам [3]. В Канаді сюди включають і захищеність від фізичних загроз, досягнення достойного рівня життя, гарантію фундаментальних прав людини, верховенство закону, соціальну рівність, захист громадян у конфліктах та сталий розвиток [4].

Human Security відноситься до забезпечення «базових матеріальних потреб» й реалізації «людської гідності», що включає «емансипацію від подавляючої владних структур – чи то на глобальному, національному, чи локальному рівнях за масштабом та походженням» [5]. Ця концепція передбачає і «спільність знання, технології, інститутів та видів діяльності, які захищають та зберігають біологічне існування людського життя, а також процеси, що захищають та вдосконалюють колективний мир та процвітання в цілях підвищення свободи людини» [6].

Універсальна потреба в соціальному забезпеченні на початку ХХ ст. була визнана світовою спільнотою як основоположне право людини. Оскільки Міжнародна організація праці (МОП) була створена у 1919 р., досягнення соціального забезпечення стало основою її мандату. Підхід МОП до соціального забезпечення базується на правах, тобто для реалізації права на соціальне забезпечення використовуються міжнародно-правові документи в якості відправної точки, а безпосереднє право на соціальну безпеку визнається як право людини в основних документах, що регулюють ці права, а саме: Загальній декларації прав людини («Universal Declaration of Human Rights») і Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права («International Covenant on Economic Social and Cultural Rights») та багатьох інших.

Право на соціальну безпеку гарантує кожному індивіду, незалежно від віку і працездатності, мінімальну суму коштів, необхідних для придбання основних товарів і послуг [7]. Такі гарантії регулюються кількома міжнародними актами: «Universal Declaration of Human Rights» (ст. 22, 25), «International Covenant on Economic Social and Cultural Rights» (ст. 9), «Convention on the Rights of the Child» (ст. 26), «Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination» (ст. 5), «Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women» (ст. 11, 14), «American Declaration on the Rights and Duties of Man» (ст. 16).

Так, наприклад, в ст. 22 Загальної декларації прав людини зазначено, що «кожна людина, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення та на здійснення необхідних для підтримки її гідності й вільного розвитку її особистості прав в економічній, соціальній та культурній сферах через національні зусилля та міжнародне співробітництво та у відповідності із структурою та ресурсами кожної держави» [8]. Також в ст. 25 Документу визначено, що «кожна людина має право на такий рівень життя, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який необхідний для підтримки здоров'я й добробуту її самої та членів її родини, а також право на забезпечення у випадку безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставин» [8]. У Загальній декларації прав людини окрему увагу приділено материнству і дитинству, які дають право на особливе піклування й соціальну допомогу. Всі діти, народжені у шлюбі або поза шлюбом, повинні користуватися однаковим соціальним захистом. Крім того, існують комітети ООН (наприклад, United Nations Committee on Economic, Social, and Cultural Rights), які здійснюють нагляд за виконанням окремих договорів у сфері дотримання прав людини.

Соціальна безпека гарантується покращенням якості життя для задоволення потреб людей, своєчасним і адекватним реагуванням держави і суспільства на кризові явища та протиріччя, що загострюються, достатнім фінансуванням соціальних цілей та пріоритетів, модернізацію застарілих соціальних структур, інституцій і пристосуванням їх до нових умов, підвищенням соціально-психологічної компетентності владних органів та суб'єктів громадянського суспільства.

Література

1. Балугев, Д.Г. (2004). Личностная и государственная безопасность: современное международно-политическое измерение: дис. ... докт. полит. наук; Н. Новгород.
2. Paris, R. (2001). Human Security: Paradigm Shift or Hot Air? International Security, Vol. 26, No. 2.
3. Takasu, Y. (2000). Statement at the International Conference on Human Security in a Globalized Word. Ulan Bator.

4. Axworthy, L. (1997). Canada and Human Security: The Need for Leadership. International Journal, Vol. 52, No. 2.
5. Thomas, C. (1999). Global Governance, Development and Human Security: Exploring the Links. Third World Quarterly, Vol. 22, No. 2.
6. Bedeski, R. (2000). Human Security, Knowledge, and the Evolution of the Northeast Asian State. Centre for Global Studies, University of Victoria.
7. What is the Human Right to Social Security? [Electronic Resource]. – Open mode: <https://www.nesri.org/programs>.
8. Universal Declaration of Human Rights (2015). International Human Rights Law Selected Documents. Europa-Institut of Saarland University. Verlag Alma Mater, Saarbrücken. P.17-22.

УДК 321+323.233(477)

Журавель В. О., к.ю.н.,
суддя Київського окружного адміністративного суду,
м. Київ, Україна

ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ГАРАНТІЙ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Реалізація права на мирні зібрання в Україні регулюється актами як національного, так і міжнародного законодавства.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікована Верховною Радою України, гарантує кожній особі, серед інших прав і свобод, право на свободу зібрань та об'єднання. Зокрема, частиною першою статті 11 Конвенції передбачено право кожного на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів.

Частиною другою статті 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод встановлено, що здійснення прав на свободу зібрань та об'єднання не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. Ця стаття не перешкоджає запровадженню законних обмежень на здійснення цих прав особами, що входять до складу збройних сил, поліції чи адміністративних органів держави.

В Україні право на проведення мирних зібрань, мітингів, демонстрацій передбачено статтею 39 Конституції України. Разом з тим, спеціальний закон, який би врегульовував порядок проведення таких